

Методичні рекомендації щодо навчання іноземним мовам у 2022-2023 навчальному році

Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» на території нашої держави введено правовий режим воєнного стану [6].

У 2022-2023 навчальному році організація освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в Сумській області. Тому Міністерство освіти і науки України рекомендує форми організації освітнього процесу визначити педагогічною радою закладу освіти. Відповідно освітній процес може відбуватися в очному, дистанційному або змішаному форматі.

Разом із тим, Міністерство освіти і науки України розробило рекомендації щодо безпечного середовища. Алгоритм дій під час сигналу «Повітряна тривога» розміщено на сайті за покликанням (<https://cutt.ly/OZYW2Gg>). У разі дистанційного навчання освітній процес переривається на час сигналу «Повітряна тривога», учні долучаються до уроків, згідно з розкладом, після відміни сигналу. Рекомендуємо ознайомити здобувачів освіти з алгоритмом дій під час сигналів оповіщення завчасно.

З метою саморегулювання психоемоційних станів у дітей, запобіганню виникнення тривожних станів і панічних атак у здобувачів освіти, підготовки до проведення уроків в умовах воєнного стану, варто:

– опрацювати методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» (<https://cutt.ly/zZYe2BB>);

– опрацювати матеріали проєкту психологічної підтримки «Поруч» (<https://poruch.me/>);

– використовувати матеріали «Психологічна підтримка педагогів» Державної служби якості освіти України (<https://cutt.ly/mZ6XnW6>);

– поради від експертів ЮНІСЕФ (<https://cutt.ly/hZaIjBJ>).

Із метою вшанування пам'яті загиблих унаслідок воєнних дій Указом Президента України від 16.03.2022 № 143/2022 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України» започатковано проведення загальнонаціональної хвилини мовчання о 09:00 [7], до якої варто долучатися щодня.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2022 № 630 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» продовжено карантинні дії на території України [5]. Наголошуємо на необхідності дотримання протиепідемічних заходів організації освітнього процесу в очному форматі.

Вивчення іноземних мов у 2021-2022 навчальному році для учнів 6-11 класів здійснюватиметься:

– для учнів 6-9 класів за Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392, та Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), розробленою на виконання Закону України «Про освіту» і затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408;

– для учнів 10-11 класів за Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392, та Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта), розробленою на виконання Закону України «Про освіту» і затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 407 (у редакції наказу Міністерства України від 28.11.2019 № 1493).

Інваріантна складова навчального плану для 6-11 класів забезпечує реалізацію змісту іншомовної освіти на рівні Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти.

Залишається чинним наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 406 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», згідно з яким збільшено години на вивчення іноземної мови за рахунок варіативної складової [3]. Рішення про збільшення годин на вивчення іноземної мови за рахунок варіативної складової на всіх ступенях та щодо вивчення другої іноземної мови приймається закладом освіти залежно від наявності умов для такого вивчення закладом освіти самостійно.

Дозволяється використовувати підручники, що видані у поточному році та в попередні роки, урахувавши при цьому зміни в програмах. В освітньому процесі заклади загальної середньої освіти можуть використовувати лише навчальну літературу, що має гриф Міністерства освіти і науки України або висновок «Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах» відповідною комісією Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України [1].

Із переліком рекомендованої літератури можна ознайомитися на сайті Міністерства освіти і науки України (<https://cutt.ly/7ZYSDcO>) та на сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>).

Іноземні мови вивчаються за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письмо – усі ці аспекти мають бути представлені в календарному плані вчителя іноземних мов.

Здійснення контролю (оцінювання) забезпечує своєчасне корегування освітнього процесу з метою приведення його до рівня, заданого програмою й стандартом, що окреслюють очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Основними видами оцінювання з іноземної мови є поточне (не поурочне), тематичне, семестрове, річне оцінювання та підсумкова державна атестація.

Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою групи.

Тематичне оцінювання проводиться на основі поточного оцінювання. Окремого оцінювання для виставлення тематичних оцінок не передбачено. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів не враховуються.

Важливим складником системи контролю є семестровий контроль, що проводиться періодично з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів семестру й підтвердження результатів поточних балів, отриманих учнями раніше. Семестровий контроль проводиться двічі на рік.

Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі навчальної програми, яку обрав учитель; охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу; розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Із програмами можна ознайомитися на сайті Міністерства освіти і науки України (<https://cutt.ly/XXwT2y2>) [4].

Семестровий контроль проводиться за всіма мовленнєвими вміннями. На правій сторінці журналу робиться, наприклад, такий запис:

5.12. Контроль аудіювання	18.12. Контроль говоріння	22.12. Контроль читання	25.12. Контроль письма
---------------------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------------------

Звертаємо увагу, що «Контроль» не є контрольною роботою і може бути комплексним та проводитись у формі тестування. Оцінка за семестр виставляється на основі поточного оцінювання (тематичного) та оцінок контролю з мовленнєвих умінь.

При перевірці робіт з іноземної мови вчитель виправляє помилки й пише згори правильний варіант слова, виразу тощо. Перевірка зошитів здійснюється:

– 6-9 класи – один раз на тиждень;

– у 10-11 класах у зошитах перевіряються найбільш значимі роботи, але з таким розрахунком, щоб один раз на місяць перевірялися роботи всіх учнів.

До виправлення помилок у письмових роботах учитель може підходити диференційовано та враховувати вікові особливості учнів, рівень сформованості відповідного уміння у конкретного здобувача освіти: виправляти помилки власноруч; підкреслювати слово/вираз тощо з помилкою; підкреслювати саму помилку з метою самостійного виправлення її здобувачем освіти; позначати рядок, у якому є помилка, на полях з метою самостійного пошуку та виправлення помилки учнями.

Відповідно до загальних вимог до ведення класного журналу, записи в ньому ведуться державною мовою. З іноземних мов частково допускається

запис змісту уроку та завдання додому мовою вивчення предмета. Зошити підписуються мовою, яку вивчають здобувачі освіти.

Поділ класів на групи здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерством освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних». При поглибленому вивченні іноземної мови клас ділиться на групи з 8-10 учнів у кожній (не більше ніж 3 групи); при вивченні іноземної, що не є мовою навчання, а вивчається як предмет – клас чисельністю понад 27 учнів ділиться на 2 групи [2].

З огляду на те, що майже всі стратегічні документи щодо вивчення іноземних мов ґрунтуються на Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти, варто ознайомитися з основними положеннями цього документа (<https://cutt.ly/bZYKnxN>).

У XXI столітті знання іноземних мов – це, перш за все, ключ до успіху та нових можливостей, що відкриваються перед людиною та роблять її фізичний та духовний світ набагато яскравішим, цікавішим, та, в умовах глобалізаційних процесів, що відбуваються в сучасному світовому суспільстві, є просто необхідним компонентом професійної діяльності фахівця будь-якого рівня й будь-якої сфери. Отже, володіння іноземними мовами на сьогоднішній день – суттєва життєва потреба, розуміючи яку в здобувачів освіти з'являється все більше і більше бажання вивчати іноземні мови.

Використані та основоположні джерела

1. Лист Міністерства освіти і науки України від 09.08.2021 № 1/9-404 «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2021/2022 навчальному році».

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах».

3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 406 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

4. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України для використання в 5-11 класах закладів загальної середньої освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/> (дата звернення 08.08.2022).

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.05.2022 № 630 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо запобігання

поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

6. Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні».

7. Указ Президента України від 16.03.2022 № 143/2022 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України».

Методист навчально-методичного
відділу координації освітньої діяльності
та професійного розвитку Сумського ОІППО

О.В. Кононенко

(Підпис наявний в оригіналі)